

PO SOVIETINIŲ KEVALU

Senosios dainos ir dabartinė propaganda

Propagandininkai tam tikrais atvejais yra verčiami nebe kuo nors, bet galva įkišti, kad tik priverstų žmogų tikėti savo žodžiais ir įrodinėjimais. Jei nėra mėsos, tai jie turi įrodyti, kad iš viso nesveika mėsa valgyti. Jeigu partija nusitūkininkauja, tai laikraščiuose diena iš dienos tvirtinama, kad reikia mylėti žemę. Priešingai, niekas neįrodinėja, kad reikia mylėti fabriką.

Štai ir „Švyturio“ žurnalo bendradarbis G. Alekna pavažinėjo su kažkuriuo agromonu ir išgirdo iš jo apie reikalingą daržui žemę žmonėms ir galvas, kad jie mylėtų žemę. Girdi, dabar jau žemės ūkis nebe dalgelis, juodberėlis ir dobilėlis iš liaudies dainų, bet mechanika ir chemija.

Tačiau dainų dalgelis, juodberėlis ir dobilėlis juk reikė žmonių meilę tam ūkiui, kurį jie dirbo, ir viskam, kas su juo susiję. Žmonės kinkė į arklą ar plūgą juodberėlį arba ėmė į rankas dalgelį, kirtu juo dobilėli, buvo patenkinti savo darbo rezultatais ir linksmai dainavo. Jie buvo patenkinti, nes ką šitaip nuarė ar nuplovė, tai sau pasiėmė, tai buvo jų.

Šiandien kai kur jau ariama traktoriais, statomi fabrikai trąšoms gaminti, o žmonės nei dainuoja, nei tam ūkiui meilės jaučia.

O iš kur gi bus ta meilė, jei dabar net ir duonelės neužtenka už visą sunkų darbą nuo aušros iki išnakti, už tokio darbo šiokiadienius ir šventadienius?

Feldfelio Hitlerio ir galvažudžio Stalino generolai

Mūsų poetas Stasys Santvaras yra parašęs eilėraštį, kuriame kareivis skundžiasi savo generolu. Tu, sako, mus raginai eiti tėvynės ginti, o dabar liepi griauti kitų žmonių namus. Sako, grobti ir naikinti nemokyk mūsų. Kadangi kareivis šitaip kalba Kalėdų rytą, taikos šventės dieną, tai jo siūlymas yra leisti kalviui grįžti savo kalvėn, o piemeniui stonėlėn.

Santvaro mintis čia yra aiški. Jis pasisako už tėvynės gynimą, bet prieš visus generolus, kurie veda naikinti svetimą kraštą.

Eilėraštinis pasikalbėjimas su dviem generolais dabar sovietinėje Lietuvos spaudoje išspausdino Antanas Drilinga. Tačiau koks didelis skirtumas tarp Santvaro ir Drilingos idėjų! Drilinga enkavedistiniais metodais ištardo tą generolą, kuris tarnavo feldfelio Hitleriui. Turint galvoje Hitlerio kariuomenos padarytas žiaurias, net ir enkavedistinis metodas lyg ir būtų pateisinamas. Ką gi, tokius generolus gal ir turėtų lydėti praeikimas.

Tačiau Drilinga kitą eilėraštį skiria savo generolui, kurį jis laimingas sutinka. O iš tiesų kuo gi kraugero Stalino generolas daugiau nusipelnė už tą, kuris tarnavo feldfelio Hitleriui? Kuo? Sudėjus abu ant svarstyklių, nė vienas jų nenusvertų. Gal skirtumas tik toks, kad feldfelio generolai šiandien sėdi atsargoje, o stalininiai ir toliau terškina ginklais, ruošiasi karui ir padeda bolševikams išlaikyti tautų vergiją.

Vadinasi, jei keiktis dėl generolų, tai tiems Drilingos sovietiniams generolams reikia šiandien taip pat siųsti tautų praeikimą.

Kaip dabar, taip ir prieš 25 metus

Remdamasis nepriklausomos Lietuvos 1939 m. gegužės mėn. spaudos pranešimais, „Švyturys“ spausdinasi anuomet iš sovietinių „Izvestijų“ paimtą žinią, kad Sov. Sąjungoje pagamintas pigiausias pasaulyje kaučiukas.

Kadangi kaučiuko gaminto išlaidas turėjo sudaryti ne tik panaudojami medžiaga, bet ir darbininkų atlyginimas, tai mums aiškėja, kaip čia taip pigu galėjo būti. Vadinasi, tą pigų sovietinį kaučiuką gaminantieji darbininkai turėjo būti skriaudžiami.

Turint galvoje, kad anuomet buvo didelis skaičius vergų stovyklų, galima patikėti, kad darbininkai-vergai net visiškai už dyką dirbo.

Bet ko gi čia sovietiniams propagandininkams girtis ano meto žmonių išnaudojimu?

PASIKALBĖJIMAI SU NIGERIJA IR ISPAIJA

Ligi šiol nepajėgusi suderinti savo nuomonių, dabar Europos Bendrosios Rinkos ministerių taryba nutarė pradėti derybas su Nigerija dėl bendradarbiavimo ir išsiųsti deryboms galimybę prekiauti su Ispanija.

ARKIVYSKUPAS HEENAN SU LIETUVIAIS

Sekmadienį, birželio 14 d., Westminsterio arkivyskupas aplankė lietuvių šv. Kazimiero bažnyčią Londone ir suteikė vaikams Sutvirtinimo Sakramentą. Iš bažnyčios jis nuvyko į Sporto ir Socialinį Klubą, kur jo garbei buvo suruoštas dainų ir šokių koncertas.

Po to arkivyskupas davė spaudai pasikalbėjimą lietuviškais reikalais. Arkivyskupas yra vyriausias katalikų Bažnyčios vadovas D. Britanijoje.

Jau per pamokslą bažnyčioje arkivyskupas pastebėjo, kad jis lietuvių pažįstas nuo labai seniai. Min. Balutį pirmą sykį sutikęs prieš 25 metus. „Jei kuo aš galėčiau Jums padėti, aš tą padarysiu su meile ir džiaugsmu“, užtikrino arkivyskupas lietuviams.

— Kaip Jūs žiūrite į atskirą lietuvių katalikų bendruomenę šiame krašte? Ar patartumėte įsijungti į anglų katalikų bendruomenę? — buvo mūsų pirmas klausimas.

Pradžioje lietuviams, kaip ir kitoms tautinėms grupėms, yra geriau laikytis atskirai, praktikuojant savo tikėjimą ir laikantis savo papročių. Bet ilgai neišsilaikyti atskirai, nes išsivysioje yra labai sunkios sąlygos tautinei kultūrai išlaikyti.

— Daug mūsų žmonių dėl karo buvo atsikirti nuo savo šeimų. Ar Jūs, Ekselencija, numatote galimybę paliktus šeimos narius atsikviesti į Angliją? Ar galėtų bažnytinė vyresnybė padėti šiuo reikalu?

Aš abejoju, ar bažnyčia galėtų padėti kuo nors šiuo metu, nes intervencija netinkamu momentu gali reikala pabloginti. Bet kartais bedieviška vyriausybė, norėdama įsisteigti demokratiniams valstybėms ar Bažnyčiai, gali padaryti nuolaidų.

— Lietuva yra vienintelė katalikiška valstybė Sovietų Rusijos ribose. Ar Jūs turite ryšių su katalikų hierarchija Lietuvoje ir ar manote, kad pasikeitimas vizitais būtų naudingas?

Lietuvoje nėra nė vieno katalikų vyskupo ir todėl negalima kalbėti apie bažnytinę hierarchiją. Abejoju, ar ten dabar esantieji Bažnyčios administratoriai bus pakeičiami į sekančią Vatikano Tarybos sesiją. Paskutinės sesijos metu aš buvau su kvietęs vyskupas iš anapus Geležinės Uždangos, su kuriais turėjau įdomų pasikalbėjimą. Lietuviai nedalyvavo. Iš viso mes neturime jokių ryšių su Lietuvos katalikais.

Septynios DIENOS

VILTYŠ DĖL KASMIRO

Indija ir Pakistanas daugelį kartų grasino vienas kitam dėl Kasmiro. Tas klausimas ir ligi šiol tebėra neišspręstas.

Nehru apie 10 metų kalėjimuose išlaikė už Kasmiro nepriklausomybę kovojusį šei ką Abdullą, bet prieš pat mirdamas paleido.

Naujas Indijos min. pirmininkas Šastris jau yra pareiškęs, kad tą klausimą reiktų išspręsti. Dėl to tikimasi, kad Kasmiro klausimas pajudės, kai į Londoną (į britų valstybių šeimos ministrų pirmininkų konferenciją) netrukus suvažiuos Indijos min. pirm. Šastris, Pakistano — Ajabas Chanas ir „Kasmiro liūtas“ šei kas Abdulla.

„ERELIUS“ IKI GYVOS GALVOS

Sovietams 15 metų šnipinėjęs ir jiems „Erelis“ vardu dirbęs švedų plk. Wennerstroemas nuteistas kalėti iki gyvos galvos.

RUMUNIJAI ATSIKERTA

Moskvos radijas (rumunų kalba) užsiėmė tuos socialistinius kraštus, kurie atsisako ekonomiškai bendradarbiauti su kitais socialistiniais kraštais, o ieško paramos kapitalistiniuose kraštuose.

Rumunų radijas atskirto. Sako, pirmoje vietoje kiekvienas kraštas turi pats savim pasirūpinti, o ne kitiems remtis. O kai dėl bendradarbiavimo su kapitalistiniais kraštais, tai pati Sov. Sąjunga prekiauja ir dar stiprina prekybinius santykius su Prancūzija, Britanija, Italija, JAV, V. Vokietija ir kitais kraštais. Tą pat daranti Lenkija ir Čekoslovakija. Ar vieniems esą galima, o kitiems ne?

NEHRU PELENAI

Keliolika milijonų indų buvo susirinkę Gango ir Jamūnos upių santakoje, kur, pagal paties velionies valią, du vaikaičiai išbarstė Nehru pelenus į vandenį. Išbarsčius daugelis žmonių šoko į vandenį.

Kai dėl pasikeitimo vizitais, jei tas būtų naudinga, aš važiuočiau ir į Šiaurės Ašiją. Į Lietuvą vykčiau kad ir rytoj. Politinė pasaulio padėtis keičiasi taip greitai, kad negalima žinoti, kas kiekvienu momentu gali įvykti.

— Nežiūrint apskritai įtemimo sumažėjimo vakarų-rytų santykiuose, antireliginė propaganda Lietuvoje paskutiniu metu buvo žymiai sustiprinta. Kaip reikėtų suprasti šią sovietų politiką?

Sunku spręsti, ar padidėjusi antireliginė propaganda yra geras, ar blogas ženklas. Kartais tai gali būti geras pažymys, rodąs stiprų žmonių tikėjimą, kurio išsigandę komunistai padvigubina religijos persekiojimą. Bet tas taip pat gali reikšti, kad komunistams tikėjimas atrodo toks silpnas, jog jam pribaižti užtenka paskutinio stipresnio smūgio. Neturint pakankamų informacijų, yra sunku duoti tikslų atsakymą.

— Turima žinių, kad katalikų Bažnyčia Lietuvoje yra visiškai sovietinių organų priklausomybėje ir kad kai kurie kunigai bendradarbiauja su režimu. Tokiose sąlygose ar mes galime pilnai pasitikėti Lietuvoje katalikų hierarchija?

Čia vėl negalima žinoti, kiek tas yra teisinga, nebūnant ten. Kaip jau minėjau, Lietuvoje nėra katalikų hierarchijos. Kiek aš žinau, ten nėra nė vieno katalikų vyskupo. Apskritai mes turime būti labai atsargūs, kaltindami kunigus ar vyskopus, kurie tariamai bendradarbiauja su priešu. Kartais geriausias kunigas ar vyskupas nutaria, kad tokia politika tam tikrą laiką yra tinkamiausia Bažnyčiai. Tiesiogiai gali būti tikri kankiniai, ir mes neturėtume daryti neatsargių sprendimų apie kunigus, kurie, gal būt, labai išmintingai elgiasi.

Baigdamas pasikalbėjimą J. Ekselencija pažadėjo duoti lietuviams visą galimą paramą ir pridėjo:

„Aš raginu jus visur ir visuomet skelbti, kad Lietuva yra atskira krikščioniška tauta su savita kultūra ir tradicijomis. Ir Aš, būdamas per šimtmečius Anglijos okupuota, nepasidavau ir neužmiršo, kad ji yra atskira tauta. Lietuva yra šalis, kuri tik laikinai Sovietų okupuota. Niekas neturėtų užmiršti to ir klaidingai galvoti, kad ji yra tik Rusijos dalis. Svarbiausia — neprarasti lietuviško sąmoningumo“.

BLC PRESS SERVICE

Biznis su Vakaraais

Europos ir Amerikos spaudos nuotrupos

Kai kurie Sov. Sąjungos satelitai mezga stipresnius ryšius su Vakaraais. Ką tai reiškia? Ar Maskva nebepajėgia tuose kraštuose palaikyti kietos drausmės, ar tokia yra dabar Maskvos politika? Britų „The Daily Telegraph“ rašo:

„Sov. Sąjunga, kaltindama neokolonizizmu jau nuo kolonijų apsisivaliusias Vakarų valstybes, pati prisijungtuosius kraštus ir savo satelitus valdo tokiais senamadiškais metodais, kad tiksliausia būtų tai pavadinti „klasikiniojo imperializmo“. Tačiau ten esama aiškių nepasitenkinimų ir sunkumus rodančių ženklų. Rumunijai prikašiojama, kad ji atsietusi nuo Rytų bloko ūkinės sąjungos. Matyti, kad ūkinės laisvės siekia Lenkija, Vengrija ir Bulgarija. Jaudinamasi ir tam tikras politinis judėjimas, kuriam vykstant satelitai naudojami Sov. Sąjungos ir Kinijos ginčui. Prezidentas Johnsonas laiko pagrindiniu amerikiečių politikos uždaviniu išnaudoti tą rūgimą. O Chruščiovas jau nebepajėgia visų klausimų išspręsti tankiais, kaip Vengrijoje“.

Tik Rytų Vokietiją laikydamas atsilikėle, britų „The Times“ ta pačia tema rašo: „Rytų Vokietijos delegacijos kelionė į Maskvą vyksta kaip tik tada, kai pasirašoma sovietų-amerikiečių sutartis dėl konsulatų steigimo. Vašingtone tuo pat metu Rumunijos aukštųjų pareigūnų delegacija sutarė dėl prekybos. Abu kraštai sutiko pasikeisti atstovais. Bulgarija ėmėsi priemonių trukdyti vakariečių radijo programoms ir nusiuntė delegaciją į Londoną, o vengrų sanykiai su išoriniu pasauliu jau yra visuotinai pagerėję. Tik niūrusis Ulbrichto režimas nė žingsnio nepažengė ty pasikeitimų linkme ir naujoje atoslogio atmosferoje sudaro ypatingą išimtį. Jis nesimetą į jokius pavojus, iš viso yra atsilikęs nuo laiko, žinodamas, kad yra izoliuojamas ir kad už jo pečių jau vyksta Rytų-Vakarų prekyba“.

Bet vokiečių „Die Welt“ ir tą reikalą žiūri su šiokiu tokiu įtarimu. Jis rašo: „Savotišką įspūdį daro tai, kad trys Rytų bloko kraštai — Rumunija, Vengrija ir Bulgarija — nori pradėti tiesiogiai prekiauti su laisvųjų kraštų pasauline prekybos organizacija. Iki šiol tik Čekoslovakija priklausė šiai organizacijai, kadangi ji dar prieš perversmą buvo įstojęsi. Lenki-

ja naudojasi joje ypatingomis privilegijomis. O jei Rumunija, Vengrija ir Bulgarija nori įsijungti, tai, visų pirma, dėl to, kad Rytų bloke visa prekyba vykdoma pagal Sov. Sąjungos sukurimą. Bet gi čia iškyla sunkiausias klausimas: kaip laisvę prekiauti su užsieniais pripažįstantieji kraštai gali dėtis kartu su tais, kurių visas ūkinis gyvenimas yra valstybės rankose? Kartą atsakymas į šį klausimą buvo atbaidęs Maskvą, tai dabar laisvosios prekybos sąjungai priklausantieji kraštai irgi turėtų būti atsargūs“.

RESPUBLIKONŲ VADŲ TYLEJIMAS IR ATSAKOMYBĖ

Iškilus pavojui, kad senatorius Goldwateris gali būti išrinktas respublikonų kandidatu į prezidentus, amerikiečių „The New York Times“ rašo:

„[Ištingieji respublikonų partijos vadai yra nusistatę prieš Goldwaterį. Bet jie sako tai išsiskindami ir netiesiogiai. Jie žino, kad partijai jis sudarytų katastrofišką padėtį. Jie žino, kad su Goldwateriu prapultų visi respublikonai senatoriai, kongresmenai, įstatymų leidėjai ir visi kiti, kurie užima kokias nors vietas. Tie tytingieji visų pirma yra Eisenhoweris, kuris nori sudaryti įspūdį, kad pagaliau sutvarkys reikala; Pensilvanijos gubernatorių Scrantonas, kuris žadina viltis ir vėl niekais paverčia jas; Richardas M. Nixonas, kuris, atrodo, pasiryžęs laikytis atsargaus neutralumo; taip pat Henrys Cabotas Lodge, kuris turėtų atsakyti savo vietos ir sugrįžęs partijos krizės valandą aiškiai pasisakyti. Dėl to tylyjimo šioms vyrams kris didelė atsakomybės dalis už tai, ką Goldwateris vėliau padarys partijai, o gal ir tautai“.

O britų „The Guardian“ šitaip aptaria Goldwaterio politiką:

„Sen. Goldwaterio vidaus politika yra kraštutinis konservatizmas, o užsienio politika — siaurakaktiškas karingumas. Kai kurie reikšmingi jo pareiškimai rodytu, kad jis atsisakytų socialinės valstybės, sustabdytų kovą dėl rasinės lygybės, atsisakytų internacionalizmo, kas po šio karo buvo būdinga Amerikos politikai, ir apskritai likviduotų dvidešimtąjį amžių“.

NETIKRA TAIKA

KARAI LAIMETI, TAIKA PRALAIMĖTA

Demokratijos, laimėjusios pirmąjį pasaulinį karą, nesugebėjo sudaryti išmintingos taikos. Prez. Vilsono paskelbtasis „tautų apsisprendimo“ principas buvo įgyvendintas tik iš dalies. Naujoms demokratinėms valstybėms karo laimėtojai nedavė reikiamos pagalbos.

Todėl, praėjus 20 metų nuo Versalio taikos, kilo antrasis pasaulinis karas. Hitleris atvirai laužė Versalio taikos sutartį: pasinėję armiją į demilitarizuotą Pareinės sritį, didino ir ginklavo savo kariuomenę, atvirai ruošdamasis karui, bet nei anglai, nei prancūzai, nei amerikiečiai nieko jam nedarė. Hitleris pradėjo žiauriai persekioti žydus, grobti jų turtus.

Didžiosios Vakarų valstybės būtų lengvai galėjusios Hitlerio diktatūrą nuversti. Bet jų pasyvumas davė galimybės ruda jam Vokietijos despotui taip išgalėti, kad jisai pasidarė pavojingas visam pasauliui. Jisai nužudė milijonus žydų, siekdamas pakelti vokiečius į „ponų tautą“, versdamas kitas tautas jos tarnais arba vergais.

Prie to reikia pridėti, kad demokratinės valdžios nepaisė, ką Hitlerio barbariškas režimas daro, o komunistinės Rusijos diktatorių tą režimą visokiais būdais rėmė. Rėmė tol, kol Hitleris neatsisuko prieš juos pačius!

O kai Hitleris pagaliau susmuko, tai Vakarų demokratijos davė valią savo naujam sąjungininkui Stalinui daryti, ką jisai nori. Churchillis nuvežė Stalinui aukso kardą su brilijantais. Stalinas grobė svetimą žemės, žudė jos gyventojus, plėšė jų turtą, bet Vakarų prezidentai ir premjerai tylėjo. Tylėjo tol, kol pamatė, kad Hitlerio buvusieji draugai rengiasi juos „palaidoti“.

Antrajam karui pasibaigus, komunistinė Rusija buvo vos gyva, o Amerika ir Anglija buvo dar stiprios valstybės. Reikėjo įsakyti komunistams pasitraukti.

VISOMIS PRIEMONĖMS

JAV yra pasiryžusios imtis visų priemonių, kad tik Kipro saloje būtų pasiekta tvarkos ir dėl tos salos nepradėtų tarpusavy karo Turkija ir Graikija.

ti iš užimtųjų svetimų valstybių. Mes žinome komunistų psichologiją. Iš užimtųjų kraštų jie niekad geruoju nepasitraukia, ir maža vilties, kad pasitrauktų. 1919-20 metais mūsų savanoriai juos iš Lietuvos jėga išvarė. Jau 20 metų suėjo nuo karo pabaigos, bet ligišiolinė politika nieko gero nepadarė.

Versalio 1919 metų taika buvo kai kuriais atžvilgiais bloga, bet dabar pergalėtojai nepadarė jokios taikos. Vietoje taikos turime „šaltąjį karą“. Patrankos ir kulkosvydžiai nešauda, tačiau eina atakiai kova tarp didžiųjų valstybių, kuri gresia kiekvienai jų pražūtį.

Kodėl taip atsitiko? Atsitiko taip dėl to, kad Rusijoje ant Romanovų autokratinės imperijos griuvėsių iškilo nauja militarinė diktatūra, vadinama „sovietine“ arba „komunistine“. Ji valdo savo šalį militarinėmis priemonėmis: ginklo jėga ir policijos teroru. Ir ji nori tokiomis pat priemonėmis valdyti visą pasaulį.

Ši militarinė Rusijos diktatūra ir yra kalta dėl to, kad po antrojo pasaulinio karo pasaulis neturi taikos.

Moskvos despotai sutrempė tautų apsisprendimo principą visose kaimyninėse šalyse.

Jie išplėšė nepriklausomybę Lietuvai, Latvijai ir Estijai, uždėjo diktatūros jungą Lenkijai, Rytų Vokietijai, Vengrijai, Čekoslovakijai, Rumunijai.

Tai kuri gi pusė šitą šaltąjį karą laimės? Ar tas vienas išlikęs militarinis despotizmas, ar didžiosios demokratijos? Kovą pagaliau nulems ta pusė, kurioje yra stipriausia pramonė. Tokią turi demokratinis pasaulis.

Kai kas laukia dar trečiojo pasaulinio karo. Bet patyrimas rodo, kad negerovių naujas karas nepašalins. Trečias visuotinis karas galėtų pražudyti civilizaciją.

Žmonijai reikia ne karo, o taikos — tikros, stiprios ir teisingos taikos.

Demokratijoms nugalėjus tą paskutinę militarinio despotizmo tvirtovę, visos pavergtosios tautos atgaus teisę laisvai spręsti savo likimą.

Tarp jų atgaus ją ir Lietuva.

Gyvenimo vingiais

Išgyvename tikrą atsiminimų amžių. Daug jų jau išleista, daug dar numatoma išleisti, laukia eilės. Tikėkimės, kad daug dar bus parašyta. Susilaukiame atsiminimų iš buvusių žymių valstybininkų, visuomenės veikėjų, generolų ir eilinių.

Toli gražu neturėjome, rodos, tiek daug atsiminimų knygų nepriklausomoje Lietuvoje, kur, tur būt, daug patogių net buvo tokių dalykų rašyti. Jeigu atsiminimų rašytojui ten būtų sušlubavusi atmintis, jis būtų turėjęs daugiau priemonių šaltinių pasitikrinti. Šiandien tenka remtis beveik išimtinai vien atmintim. Nepaisant to sunkumų, atsiminimų daugėja.

Kol žmonės gyvena savo krašte, tai tas gyvenimas buvo toks jaudrus ir įvairus, kad nebuvo kada net galvoti apie atsiminimų rašymą. Tiek buvo to kuriamojo darbo, kad žmonės būdavo užimti iki pat žalos senatvės.

Kita vertus, anuomet gal ne vienas galimų atsiminimų autorių pagalvodavo, kad daugelį jo žinomųjų dalykų dar ir daug kas kitų žino.

Šiandien padėtis mums čia visiškai kita. Kuriamajį darbą maža kas bedirba. Daugumas tų, kurie jį dirbo, šiandien maždaug ir gyvi daugiau ta praėjim. Praeities atsiminimų nuotrupos juos persekioja, ir jas reikia užrašyti, tik tada bus ramu.

Be to, ir knygų skaitytojai yra tokie pat benamiai, kurie kūną pasotina užsidirbama duona, o dvasią — praeities prisiminimais. Ties prisiminimai gali būti savi, gali ir svetimi. Vis tiek savi ir svetimi prisiminimai dažniausiai nukelia mus atgal į Lietuvą, o tai yra tasai jungiamasis dalykas, pats patraukliausias. Dėl to ir atsiminimų knygos turi šokią tokią rinką.

Lietuviškos Knygos Klubas Čikagoje, štai, irgi išleido neseniai storulę Dr. P. Kalvaitytės — Karvelienės autobiografinių atsiminimų knygą *Gyvenimo vingiais* (360 puslapių, kainą 3.50 dol.). Tai kol kas tik pirmoji dalis, iki autorė baigia aukštųjų mokslus ir pradeda dirbti Kauno ligoninės Rentgeno skyriuje.

Sunku pasakyti, kiek įdomūs gali būti atsiminimai gydytojui, kurie dirba vien tik tiesioginį savo darbą. Ne kažin kiek tokių atsiminimų dar tesame skaitę. Bet ir mūsų gydytojai, kurie rašo atsiminimus, dažnai yra turėję kur kas platesnį gyvenimo patyrimą, negu tik tiek, kiek susiję su gydytojo kabinetu.

Dr. Kalvaitytė-Karvelienė įstengė suda-

ryti šį atsiminimų tomą taip pat dar ne gydytojos kabinete.

Pirmiausiai ji mums papasakoja apie savųjų gyvenimą. Taip, žinoma, pradeda daugumą atsiminimų knygų.

Autorė nepašyktė smulkiai papasakoti mums apie visą savo giminę, kurią ji pažinojo, ypač smulkiai apie tėvus, jų būdą, jų darbus ir gyvenimą. Norėdama būti juo tikslesnė ir perduoti viską, ji surašė ir įterpė į šią knygą ir savo iš anų vaikystės laikų atsimenas dainas, žaidimus, pasakas.

Pradėjusi vėlokai eiti mokslus, ji tam laikotarpiui skiria antrąją pusę knygos. Iš pradžių naminiai mokslai, paskui pas giminačius Cirtautus, vėliau Telšiuose, Vilniuje, Daugpilyje, Dorpate.

Reikia pasakyti, kad ji ne gimnazijoje mokėsi, o vis ruošėsi ir laikė egzaminus. Mediciną jau normaliai studijavo pirmojo pasaulinio karo metu, taigi nenormaliais laikais. Rusijoje ją ir revoliucija užklupo. Medicinos studijas tęsė Berlyno universitete jau po karo. Jas baigusi, pradėjo darbą Kauno ligoninėje.

Pasakodama savo gyvenimą tais mokymosi ir studijų metais, autorė ne kartą užgriebia ir bendresnių dalykų. Iš tų bendresnių, žinoma, mus daugiausia domina tie faktai, kuriuos gauname patirti apie kitus lietuvius.

K. Abr.

KOLUMBIJOJE MİRĖ

GEN. V. GRIGALIŪNAS - GLOVACKIS

(E) Gautomis žiniomis Kolumbijoje, ne toli Bogotos miesto, apie gegužės 20 d. mirė generolas Vincas Grigaliūnas - Glovackis. Jis buvo gimęs 1885 m. rugpjūčio 9 d. Jiezne, Trakų apskr. Buvo fronte I pas. karo metu, dalyvavo Lietuvos kariuomenės organizavime. Buvo 2 pėstininkų pulko vadas. Dalyvavo karuose prieš bolševikus ir bermontininkus. 1930 m. baigė Vytauto Didžiojo universiteto teisų ir ekonomikos fakultetą. Išėjęs į atsargą, vertėsi teisėsininko darbu. 1944 m. pasitraukė į Vokietiją ir vėliau įsikūrė Kolumbijoje.

Lietuvių šokėjai sudetų vokiečių suvažiavime

(E) Sekminių metu Nuernberge, Vokietijoje, įvykusio sudetų krašto išeivių-vokiečių suvažiavime koncertų metu šalia kitų tautybių pasirodė ir Vasario 16 Gimnazijos taut. šokių grupė. Lietuvių šokiai turėjo didelę sėkmę. Juos stebėjo tūkstančiai suvažiavusių.

J. BUDRIUI — 75 M. AMŽIAUS

(E) Lietuvos Gen. konsulas New Yorke Jonas Budrys neseniai minėjo 75 metų amžiaus sukaktį. Gimęs 1889 m. Kaune, baigęs Kauno gimnaziją, Budrys 1907-15 m. dirbo įvairiose Lietuvos ir Latvijos valdžios įstaigose. 1915 m. buvo mobilizuotas į rusų kariuomenę. Budrys — vienas iš Klaipėdos sukilimo organizatorių. 1923 m. buvo aukštuoju įgaliotiniu Klaipėdoje, 1924-25 m. — Klaipėdos gubernatorium. Vėliau dirbo patarėju vidaus reik. ministrui Kaune ir nuo 1928 m. perėjo į konsulinę tarnybą. 1928-33 m. Lietuvos konsulas Karaliaučiuje. Nuo 1936 m. lapkričio mėn. J. Budrys — Lietuvos Gen. konsulas New Yorke. Dirbdamas svarbų konsulinį darbą, sukaityninkas dar gyvai reiškiasi ir visuomenės veikloje.

Apie Lietuvoje išleistą J. Kėkšto „Lyriką“

(E) Lietuvos spauda keliais atvejais vertino šiais metais Vilniuje išleistą Juozo Kėkšto, šiuo metu gyvenančio Lenkijoje, eilėraščių knygą „Lyrika“. V. Galinis „Tiesoje“ (Nr. 117, geg. 21 d.), teigiamai įvertinęs „buvusio komjaunuolio“ kūrybą, nurodė, kad jo lyrika esanti savitas reiškis nys lietuvių poezijoje. J. Kėkšto poetinė mokykla — tai V. Majakovskis, S. Jeseninas ir lenkų V. Bronevskis, avangardistai. Nors poeto talentas, anot Galinio, pastebimai išaugęs, bet jis ilgą laiką stokojęs „prastinės literatūrinės aplinkos, buvo nutolęs nuo gyvojo literatūrinės kalbos šaltinio“.

Arch. V. Žemkalnis ir pavojus Čiurlionio paveikslams

(E) Nors Lietuvoje didžiojamasi, kad M.K. Čiurlionio muziejus eksponuoti M. K. Čiurlionio darbai turi didelę, neįkainojamą vertę, bet jau ne pirmas kartas nusiskundžiama, kad dailininko drobės esančios menkose patalpose. „Tiesoje“ rašoma, kad tos Kauno patalpos su Čiurlionio paveikslais „neužtikrina ilgo ir saugaus šių paveikslų išlaikymo“. Esanti reikalinga speciali temperatūra, šviesa, griežtas drėgmės režimas.

Neapsieita be Miestų statybos projektavimo instituto architektų V. Žemkalnio pagalbos. Jis padarė specialaus priestato prie dabartinio muziejaus projektą. Priestatas būsiąs 2 aukštų ir turės apie 400 kv. metrų plotą.

LIETUVOJE MİRĖ

PROF. K. BARŠAUSKAS

(E) Gegužės 13 d. atšventės 60 m. gimimo sukaktį, po 11 dienų — gegužės 24 d. Kaune mirė Kauno Politechnikos instituto rektorius, akademikas prof. Kazimieras Baršauskas. Sukaktuviniame straipsnyje Lietuvos spauda minėjo, kad Baršauskas dar nepr. Lietuvos metais tyrinėjo kosminius spindulius ir anuometinės vyriausybės buvo siūstas gelinti studijų į Berlyną. Nekrologe Berlynas nutylėtas ir nepr. Lietuvos valdžiai bei universitetui teko prieštariškai, kodėl Baršauskas tebuvo pasiekęs tik vyr. asistento vietą. Tuo tarpu 1925 m. baigęs Marijampolės gimnaziją K. Baršauskas laborantą pareigas Lietuvos universitete jau ėjo nuo 1929 m., taigi teturėdamas 25 m. amž. Kelti Baršausko partiniais nuopelnais, bet vėl nutylėta, kad moksle pasižymėjęs velionis yra buvęs „Lietuviškosios Enciklopedijos“ (Kaune leistos) bendradarbis, be to, dar bendradarbiavo „Kultūros“, „Gamtos“ ir „Varpo“ žurnaluose, „Lietuvos Žiniose“.

K. Baršauskas paliko daugiau 60 mokslo darbų iš kosminių spindulių, ultragarso, puslaidininkių, magnetinio branduolinio rezonanso srities. Jis iškilmingai palaidotas gegužės 26 d. Petrašiūnų kapinėse. Pagal 11 gydytojų paskelbtą medicininę išvadą jis sirgęs vėžio liga.

Vilniuje tartasi meno istorijos klausimais

(E) Gegužės mėn. antroje pusėje Lietuvos Mokslo akademijoje vyko kelių respublikų zoninis pasitarimas meno istorijos klausimais. Be Baltijos respublikų, dalyvavo Gudijos ir Ukrainos menotyrininkai. Maskvos nurodytas uždavinys buvo aptarti klausimus, susijusius su Sovietų Sąjungos tautų teatro, kino ir muzikos meno istorijos nušvietimu, esą, mažiausiai ištirtame laikotarpyje nuo 1930 metų iki pastarojo (d.) „Didžiojo Tėvynės“ karo. Šį pasitarimą organizavo Maskvos Meno istorijos institutas su Lietuvos Mokslo akademijos menotyros grupe, o jį atidarė akademijos viceprezidentas „istorikas“ J. Žiugžda.

„Prašome — sugrokitė tvisto melodijas“

(E) Pastaruoju metu Sovietijos miestuose su koncertais labai sėkmingai gastroliuoja vak. Vokietijos Kurt Edelhageno džiazo orkestras. Per Sekmines Maskvos sporto salėje koncerto klausėsi daugiau kaip 10.000 masevičių. Koncerto metu vienas jaunuolis įteikė tokio turinio raštą: „Mielas Herr Edelhagen, visų žiūrovų var du prašome sugroti bent kelias tvisto melodijas“. Pasirašė „žiūrovų grupė“.

Šiauliuose reikalingus daiktus, ir štai šiaudien važiuojame. Šiandien turėjau su mama tokį pasiūlymą. Buvo daktaras; kalbėjome apie tą pokylį; aš ir pasakiau savo nuomonę apie važiavimą į jį, kad tokiems niekams gailiuos pinigų ir norėčiau juos geriau sunaudoti. Mama juokdamasi pasakė:

— Nesuprantu, kokia tu esi! Tokia jauna panelė, o nei į pokylius nori važiuoti, nei apsiųrengti gražiau... Nereikia ir nereikia! Juk ir aš, jauna būdama, neturėjau pramuštos galvos šokiams ir papuošalams, bet gi mėgau pasokti, gražiai pasirėdyti, juk tam ir jaunystė. Bent pasijutau jauna buvus. O tu iš tikro nežinosi, ar buvai kada jauna, ar ne... Et, Viktute, tau į vienuolyną eiti, daugiau nieko! — pridūrė juokdamasi ir glostydama man galvą.

— Ne, matušėle, į vienuolyną nenoriu! Daug mėgstu dalykų, netinkančių vienuolyne. Juk ir šokiui mėgstu ir dar kaip! Bet tik tada, kai tai nekaštuoja apie 20 rublių!

Visi nusijuokė.

— Nėra ko juoktis, — tariau. — Tiktai pamąstyk, matušėle, kiek už tuos 20 rublių būtų galima padaryti: Kaziukui būtų užmokėti už pusę metų gimnazijai... O jei paskyrėt juos man, tai galėčiau už juos davinėti Kasperienai plieno per visus metus, ar nusiųsti lietuviškoms knygoms... O, daug kur būtų padėti! O dabar — pašoksiu, gal ir linksma bus, bet kas iš to? Praeis naktis, lyg nebuvusi, ir gana!..

P. Jonas nevažiuoja kartu: nemėgstas šokti ir turįs būti pas savo tėvus. Daktaras irgi atsisakė.

— Ar miegoti važiuosiu? — tarė man. — Visi šoks, o aš ką dirbsiu?

— O tamsta žiūrėsi. Ar nemalonu pasižvalgyti?

— Žiūrėti, kaip tamsta šoks? Dėkui už tokią malonę! Nesijaučiu tokius stiprius nervus turįs...

Et, ir tas niekus tautija!

Mama nevažiuoja, o kadangi vienoms panelėms nepatinka važinėti po pokylius, tai nuvažiuosime pirma pas dėdę, o iš ten kartu su dėdiene ir pusseserėmis keliausime toliau.

(Bus daugiau)

*) Maironis.

PYKTI AR NEPYKTI?

Kristus taip mokė (Mt. 5,21s.): „Seniejiems buvo pasakyta: Nežmuš... Aš gi sakau: Kiekvienas, kurs pyksta ant savo brolio, bus smerktinas teisme... Kas gi sakytų savo broliui: Beprotil! bus smerktinas į geenos ugnį! (Geena — tai slėnis prie Jeruzalės, kur buvo deginamos miesto sąšalvos; ugnis geenoj vaizduoja pragaro ugnį).

Toks yra Evangelijos mokslas apie santykius žmonių tarpe.

Patį didžiausioji neteisybė žmonių santykiuose yra, aišku, gynybės kitam žmogui atėmimas. Tai visi pripažįsta dideliu nusikaltimu. Bet ir tokie nusikaltimai pasitaiko. Kaip tik šiomis dienomis prisimenam prieš 23 metus prasidėjusį vokiečių — rusų karą, kurs skaudžiai palietė ir mūsų tėvynę. Kiek žmonių žuvo kare, kiek jų mirė lėta mirtimi kalėjimuose, lageriuose, ištremime!

Tas karas ir pykčio daug atnešė, daug neapykantos, daug pikty žodžių ir praeikimų; jų tarpe Kristaus paminėtasis žodis „Beprotil!“ yra vienas iš nekalčiausiųjų. Ir jei žudynės šiuo laiku, galima sakyti, liovėsi, tai pyktis širdyje, neapykanta žodžiuose ir raštuose vis dar tebesitęsia. Lyg ir apsiųratom; atrodo, taip ir turi būti. Bet ką pasakytų Kristus?

Skaudu praradus tėviškę ir savuosius, širdis verčia laisvame ar nelaisvame ištremime, sunku užmiršti skriaudas ir kančias. Ir sunku pasakyti, kur baigiasi nuliūdimas ir kur prasideda keršto jausmas ir neapykanta. Nevisada aišku. — Bet Evangelijos mokslas yra aiškus: visi žmonės yra broliai, ir sutikimas brolių tarpe yra net svarbesnis dalykas, negu, pagal Kristaus žodį, aukojimas bažnyčioj: „Jei tu atidi savo auką prie altoriaus ir tenai atsimeni, kad tavo brolis turi šį tą prieš tave, palik savo dovaną tenai, ties altorium, eik pirma susiderinti su savo broliu, o pas kvi atėjęs atiduosi savo dovaną“ (Mt. 5, 23s.).

Taip jau yra, kad politinės, ideologinės, tautinės priešingybės lengvai pavirsta asmeninėmis, ir begindamas savo nuomonę žmogus lengvai užsidega pykčiu ant to, kuris kitokią nuomonę skelbia ir kitaip galvoja. Kiek gi kaltas kitos tautybės žmogus, jei istorijos bėgy jo tauta vedė kovą su mūsų tauta? Ar kad sienos tarp dviejų valstybių buvo pravestos taip, o ne kitaip? Ar kad jis mokykloje mokėsi pagal kitą vadovėlį, negu mes? Ar verta pykti ant jo ir įžeisti jį blogiais žodžiais?

Ar verta pyktis ir bartis su kaimynais dėl įvairių gyvenimo smulkmenų? Menkniekis yra menkniekis, o susipykti juk daug lengviau, negu susitaikinti. Ir šeimoje? Ar negalima būtų iš šeimoj vartojamo žodyno išbraukti kai kuriuos stiprius išreiškimus? Kiek žalos pikti, neapgalvoti žodžiai atneša šeimoms, visuomenei, žmoniui! Argi jie pasiliks be bausmės?

Pyktis jau yra bausmė savyje. Pyksta žmogus gal ne tiek kitą nuskriaudžia, kiek pats save. Ir neapykantos jausmas daug lengviau, negu kankina, negu ta, kurs nekenčiamas. Ir keiksmo žodis daugiau suteptą jį tariančiojo lūpas, negu klaušančiojo ausis. Toks jau yra Dievo teismas, pačioj žmogaus prigimty iškiepytas. Taigi, ar verta pykti?

Kunigas Vincas

LIETUVISKOS PAMALDOS

BRADFORD — birželio 21 d., 12.30 val.
ROCHDALE — birželio 28 d., 11.30 val.
NORTHAMPTON — birželio 21 d., 12 val., katedroje, Kingsthorpe Road.
HUDDERSFIELD — birželio 28 d., 1.15 v.
ROCHDALE — birželio mėn. pamaldų nebus, nes dauguma išvyksta atostogų.

NAUJAUSIAI GAUTA

Ilgos grojimo plokštelė „Dainuojame su Lione“. 16 liaudies dainų (Kur bakūžė samanota, Supinsiu dainužę, Pamylėjau vakar ir kt.). Išpildo Lionė Judis.
Don Kuraičio knyga — Magiškuoju kilmu į Vilnių — 18/6 šil.

J. Kralikauskas — Mindaugo nužudymas — Premijuotas romanas — 22 šil.
K. Bradūnas — Sidabrinės kamanos — Prem. eilėraščių rinkinys — 14 š. 8 p.
J. Ignatonis — Lūžiai — Romanas — 22 š.
A. Tyruolis — Metų vingiai — Eilėraščiai — 22 šil.
Stp. Kairys — Tau, Lietuva — 35 šil.
D. Bindokienė — Keturkojis ugniagesys — Vaikams, gausiai iliustruota — 14 š. 8 p.
Plokštelės: Lietuvių tautiniai šokiai (švedo redaguota). Dainuojame su „Rūta“ (17 liaudies dainų) ir Težydi vėlei Lietuva (17 liaudies dainų; Stuko redaguota).

Rašyti: DAINORA, 14 Priory Rd., Kew, Surrey.

ŠATRIJOS RAGANA

VIKTUTĖ

APYSAKA

(18)

Gruodžio 28 d.

Kur šiandieną Jina!..
Vien kapus tematai;
Ir liūdna, ir skauda krūtinė!..
Lyg po audrą didžių,
Kad ant marių platių
Užmiega vilnis paskutinė...

Vėlu jau, o aš apie miegą nė pamanyti nenoriu; gražiausios poemos vietos skamba ir skamba man ausyse, lyg muzika, lyg daina... Šįvakar mums daktaras skaitė tą poemą; aš klausiau, klausiau, lyg sužavėta. Pirmą sykį išgirdau tokią gražią lietuvišką kalbą, ir pasirodė ji man šimta sykių gražesnė už lenkišką ir visas kitas. Yra tokių poetiškų vietų, kad nori jas kartoti be galo. Poemos turinys man atrodė menkas: asmens neaiškiai nupiešti, bet forma, kalba — negaliu apsaityti, kaip patiko. Man rodos, kad tai yra pirmas tikras Lietuvos poetas, tas Garnys;*) duok Dieve, kad jo mūza būtų kuo vaisingiausia.

Dieve, kaip malonu skaityti gražius veikalus savo kalba! Dėl ko mes tiek mažai jų turime? Dėl ko mūsų tėvai paniekino gimtąją kalbą!

Kas buvo, tas buvo, nebeatmainysi. Juoba, turime darbuotis, kad kuo greičiausiai pataisytumėm praeities klaidas.

Poemos posmeliai sukas man po galvą, niekaip negaliu jų užmiršti.

Numetus ledus, nusidžiugus Venta
Banguoja, bučiuoja krantus;

Ją sveikina paukščių linksminga byla
Ir arti išėjęs žmogus...

Ir vėl:

Grazu už tėvynę pavargti, kentėti!
Palaimintas darbas jaunos Lietuvos!
Laimingas, kurs, pradėdant aušrai tekėti,
Su broliais į darbą, kaip milžinas, stos!..

Gruodžio 29 d.

Pradedu manyti, kad Onytė tiesą sakė apie p. Joną: paliko jis man labai nemalonus. Nuolat primena man daktarą, lyg prikaišiodamas, kad su anuoju man esą linksmiau, kad jo draugija man esanti malonesnė. Negalėdama ilgiau iškęsti, pasakiau:

— Taip. Tamsta matai, kad daktaras geras ir simpatingas, gera man jo draugijoje, bet kas tamstai darbo?

Tikrai, jau per daug jis įkyrus. Sakysim, aš jame sužadinau kokią jausmą (stebėtinai daiktas, iš tikro!). Gera! Bet reikia pripažinti, kad jis tą jausmą pareiškia labai keistu būdu: nuolat man prikaišioja daktarą. Daktaras man patinka, atitinka mano nuomonę apie tai, koks turi būti žmogus; p. Jonas tiesą sako, ir aš nieko prieš neturėčiau. Kodėl ne? Man net malonu kalbėti apie asmenis, kurie man mieli. Bet p. Jonas kalba ironingai, lyg norėdamas daktarą nužeminti, parodyti jį iš blogiausios pusės... Aš ironijos labai nemėgstu ir... kodėl p. Jonui rūpi mano simpatijos?

Et, kvailai sutvarkytas pasaulis! Maniau, kad p. Jonas išmintingesnis už kitus ir neprasisdės su tokiomis kvailybėmis, kaip meilė ir pavydas... O ir jis, mat, toks pat, kaip visi...

Sausio 1 d.

Šiandien važiuojam į pokylį. Pakvietė mus dar prieš šventes; yra tai sudėtinis piknikas. Mudvi nelabai tenorėjome važiuoti, nes nors rūbus turėjome iš vasaros, bet dar reikėjo šio to pripirkti, o, be to, užmokėti už įėjimą pusantro rublio — vadinasi, išleisti keliolika rublių. Leisti pinigų savo asmeniui labai nemėgstu; man rodos, kad jie išmesti veltui. Yra daug svarbesnių reikalų, kuriuos reikia aprūpinti. Bet tetušis būtinai liepė važiuoti, ir mama norėjo: jie nori, kad mes pasilinksminumėm, ir nieko mums nesigaili. Tetušis pats nupirko

TREMTINIO DALIA

A. MERKELIS

(25)

Netiesioginis Lietuvos Aktyvistų Fronto ryšys su A. Smetona, o ypač su jo buvusiu režimu labai didelis: Lietuvos Aktyvistų Frontas yra viso nepriklausomos Lietuvos meto ir ypatingai A. Smetonos autoritetinio režimo smarkiausias kaltintojas, ir savo kaltinamųjų akta, sudarantį jo platformos pirmąją dalį, grindžia savo kilmę ir įprasmina egzistenciją:

Lietuvos Aktyvistų Frontas pripažino: kad nė vienas idėjinis bei politinis sąjūdis, nepriklausomos Lietuvos metu veikęs vienos ar kitos partijos vardu, neapėmė visos tautos;

kad nė vienas mūsų režimas nepriklausomybės laikais neįstengė reikiamai atstovauti lietuvių tautos politinei valiai;

kad nė vienas režimas ir nė viena vyriausybė nevedė tokios ūkinės politikos, kuri būtų labiausiai atitikusi plačiausiam ir gyvybingiausiam tautos kamienui, kurį sudaro ūkininkai ir lauko bei miesto darbininkai;

kad nė vienas režimas neturėjo aiškios socialinės programos ir dėl to nepakankamai vykdė socialinį teisingumą ir socialinį aprūpinimą;

kad nė vienas režimas neįstengė tau-

tinų mažumų pajungti pozityviam Lietuvos valstybės ir lietuvių tautos gėrovės kūrybiniam darbui;

kad nepriklausomoje Lietuvoje nebuvo pažaboti žydai ir panašūs elementai, savo labai žiauriai išnaudoję lietuvi;

kad pastarasis nepr. Lietuvos režimas, kovodamas su aktyviosiomis tautos aspiracijomis, taip dvasiškai nuolūno tautą, jog, lemiamam momentui atėjus, tauta pasirodė dvasinai nuginkluota ir neparuošta lemiamai kovai dėl laisvės ir nepriklausomybės.

Šie septyni, be jokių argumentų, lyg tai būtų kokios neginčijamos dogmos, nepriklausomos Lietuvos kaltinimai, jos tariaus septynios didžiosios nuodėmės, be vilties sulaukti atleidimo, švelniai tariant, yra tiek keistas dalykas, jog jį kvestijonuoti būtų tas pat, kaip ore gaudyti lydeką. Septynių didžiųjų nuodėmių sužlugdytai Lietuvai „atkurti naujais pamatais ir ją vesti naujais keliais“ nurodomos šios didžiosios dorybės:

Lietuvos Aktyvistų Frontas, turėdamas galvoje, kad materialines, kultūrinės ir etines bei religines vertybes turi kurti ir kuria visi tautiečiai, todėl visi tautiečiai, kartu ir kiekvienas narys paskirai, turi būti užtikrintas teisėmis ir

galimumu sukurtomis vertybėmis vienodai naudotis;

kad kiekvienos valstybės kūrėjas, ugdytojas ir laiduotojas yra viena vienintelė visumos pagrindais organizuota tautinė bendruomenė, o ne įvairių tautų mišinys;

kad tauta tikrai tada gali būti tikra dėl savo ateities, jeigu į ją sudaro ne vien etninį, bet ir politinį, ūkinį ir kultūrinį vienetą;

kad to vieneto klestėjimui yra būtinas tautos susiorganizavimas ir sąsaja — tautinė bendruomenė, atsirėmusia nacionaliniu, krikščioniškuoju ir socialiniu principu;

skelbia, jog kiekvienas lietuvis, suprasdamas savo tautos istorinę paskirtį ir gindamas jos prigimtą teisę laisvai ir nepriklausomai gyventi, šiandien ir visados nusigriebia nuo buvusių partijų plokštumos ir ryžtasi eiti Lietuvos Aktyvistų Fronto kovos keliu.

Priežastys, kodėl ryžtamasi eiti Lietuvos Aktyvistų Fronto keliais, iškeltos septynios didžiosios nuodėmės, o keturios didžiosios dorybės turėjo tą kelią nurodyti. Tačiau tų dorybių rūkuose nematyti ne tik jokio kelio, o nė mažiausio takelio. Kalbant apie Lietuvos Aktyvistų Frontą, pats jdomiausias ir svarbiausias klausimas, kodėl jis savo kilmę pagrįsti ir egzistencijai įprasmiti pasirinko tokią keistą priemonę — be jokių argumentų žiauriausiai suniekti nepriklausomos Lietuvos laikus? Pati palankiausia ir mažiausia Lietuvos Aktyvistų Frontui nemalonių bei skaudžių implikacijų galinti sukelti šio opaus klausimo interpretacija būtų ta, jog dėl tam tikrų priežasčių ir aplinkybių tuo savotiškai deklaruojamas ryšys nutraukimas su buvusia nepriklausoma Lietuva. Tai galima spręsti ir iš šio Lietuvos Aktyvistų Fronto deklaracinio pareiškimo:

— Lietuvos partijų nariai, nuo socialistų iki voldemarininkų, šiandien atvirai pripažino nesenos praeities klaidas ir, atsisakydami praeities ambicijų, mokydamiesi iš turimos praeities, degdami tėvynės meile ir trokšdami jos laisvės, rikiuojasi idėjiškai ir politiškai vienalytiškame Lietuvos Aktyvistų Fronto sąjūdyje.

Sunku būtų rasti idėjinį, kultūrinį ar politinį sąjūdį, kuris daugiau ar mažiau neturėtų pašalinį įtaką. Lietuvos Aktyvistų Fronto kilmės priežastys, jo kilmės vieta ir daugelis kitų veiksniai neišvengiamai vertė jį orientuoti į tuomet visą savo galybę triumfuojantį nacionalizmą. Tuo klausimu deklaraciniame pareiškime rašoma:

— Lietuvos aktyvistų sąjūdis nėra joks nei fašizmo, nei nacionalsocializmo kopija. Vimas. Tai yra skaudaus praeities patyrimo išugdytas mūsų tautos politinio gyvenimo reiškinys. Šis sąjūdis yra grynas lietuviškas aktyvizmas. Jo pradžios, kaip minėta, reikia ieškoti kovoje prieš praigastinę buv. mūsų krašto režimo politiką. Jis buvo pastebimas ne tik opozicinės srovės, bet ir pačioje valdančiojo tautininkų partijoje. Ir tik dėl anuomet buvusių sąlygų šio naujo sąjūdžio dalyviai negalėjo susicementuoti į vieningą srovę. Praeities reitežiams nukritus, ši srovė, kaip visų mūsų tautos veiklesniųjų elementų junginys, stoji į priešakinę poziciją ir yra pasirūžusi kovoti už skautesnę Lietuvos ateitį.

(Bus daugiau)

SOVIETINIS IMPERIALIZMAS IR NUSIKALTIMAI

(5)

Su šitokiais nusikaltimais Ukrainos gyventojai yra jau apsipratę, kaip su gyvenimo būtinybe. Jie nieko kita ir nelaukia iš sovietinių įstatymo saugotojų. Odesos gaujos gabeną į USSR narkotikus (per užsienio kraštų jūrininkus), tvarko uostų prostituciją, turistų aukso ir užsienių valiutos reikalus ir ginkluotus apipilėjimus. Kieve maža kas tenaudoja narkotikus, ir maža tėra narkotikų ligonių, palyginti su Maskva ar Odesa. Tačiau prostitucija gyvuoja kaip niekad. Net ir Vakarų psichologai ir sociologai daro prielaidą, kad moteris verstinis prostitucija verčia socialinės ir ekonominės sąlygos. Tik mažas procentas moterų tepasirinktų tai kaip gyvenimo būdą. Kaip dvi prostitucijos augimo priežastis specialistai nurodo nedarbą ir menką švietimą. Bet tai tikrai neteisybė, kiek tai susiję su sovietų valdomąja Ukraina ir kitomis SSRS dalimis.

Nuo nedarbo draudžia įstatymas, o negaunantiems darbo visada jo susiranda Kazachstano „plėšiniuose“ ir Sibire. Mokymas yra nemokamas ir visuotinis, bent iki vidurinės mokyklos pabaigos. Nors niekas negali tikėtis gyventi pagal vakarie tiškus standartus, tačiau niekas ir badu nemiršta, nėra benamis ar nuolatinis bedarbis. Dėl to Sov. Sąjungoje neturėtų būti nė vienos prostitutės, elgetos ar valkatos.

Deja, tikrovė yra kitokia. Pakelaukite kurį nors vakarą kartu su manim gražiojo Kievo plačiausiąją gatvę. Daugumą bažnyčių nusavino sovietai ir arba paverė jas gremėzdiškais butais, arba sporto klubais, bibliotekomis ir tyrimo institutais. Tas pat atsitiko ir su žydų sinagogomis. O tos kelios bažnyčios, kurios išliko neuždarytos, yra užgrūstos tikinčiųjų. Minios baisiai atrodančių invalidų ir elgetų užplūsta bažnyčios palaipę. Graudžiu balsu jie maldauja duoti jiems po keletą kapeikių. Yra įstatymas, draudžias elgetai į valkatauti. Pagal potvarkį, tokiais atvejais pora milicijos seržantų turėtų išsisukti kalėjimo sunkvežimį ir sugaudyti visus elgetas, kur tik jie maišosi, blaurodami istorinį paminklą.

Tačiau jie nesidomi tais atstumtaisiais ir žiūri, kaip čia sugauti kurį nors eismo taisyklėms nusižengiantį šoferį ar neneksmingą girtuoklį. Tiktai užsienietis gali tuo stebėtis. O kieviečiai žino, kad daugumas tų elgetų nėra kokie nors luošiai, bet sukčiai ir elgetų sindikato veteranai nariai, išijungę į Kievo pogrindį.

Jeigu policija pradėtų kokius nors nesusipratimus, tai tie seržantai būtų persekiojami ir taip supiaustomi skustuvais, kad net motinos nebeatpažintų jų lavoninėje. O bažnyčių lankytojai duoda išmaldos kai kurie gailėdamiesi, o daugumas iš baimės. Elgetos profesionalai nešiojasi paslėpę savo utėlėtuose skuduruose mažus raudono ar violetinio rašalo buteliukus. Jeigu kas nekrepia dėmesio į jų maldavimus ir neįmeta bent kelių kapeikių į jų dėžutes, tai tuo nebeįvalomu rašalu gali būti sulietas moteriškei apsiaustas ar nepataisomai sugadintas geriausias vyro kostiumas.

Tęskime kelionę Kotovskio alėja, pavadinta šitaip pagal 1917 m. revoliucijos komunistų partizanų vadą. Išilgai Dniepro

mirguliuoja įvairiaspalvėmis šviesomis pramoginiai laiveliai, keleiviniai garlaiviai, keltai ir pakrančių kavinės. Kievas stovi aukštojoje vakarinėje (dešinėje) Dniepro pusėje. Kairioji, rytinė pakrantė yra žema ir lygi. Priemiesčiai, „raboči poselok“ (darbininkų gyvenvietės, lyg barakai), mažos vilos ir begalinės eilės lūšnų, barakų ir būdelių myliomis nusitęsę rytinėje pakrantėje. Kievo miesto savivaldybė už upės įrengė didžiulį kultūros ir poilsio parką. Bet tik rytinės pakrantės gyventojų užtiksi jame, tačiau ir jie neateina vakarais. Automobiliai ir autobusai juda Gegužės pirmosios prospektu, naujojo kino teatro linkme, kur rodoma pagal Lesios Ukrainkos „Girios giesmę“ pastatytoji filmas. Ilipame į autobusą, bet netrukus išlipame ties Ščors aikšte, kur yra Dzeržinskio alėja. Šitoji alėja, kaip ir pagrindinė Chrešatik gatvė, pilna elegantiškų moterų, pamažu vaikštinėjančių pirmyn ir atgal, besidairančių, kur čia praeis vienišas vyras, kurį jos rusiškai kviečia: „Pogulijem, golubčik?“ (Ar nepažūtume, balandėli?).

Prostitucija Sov. Sąjungoje yra kriminalinis nusikaltimas, bet milicija niekada neturi jokių įrodymų. Ji žino, kad užkampuose slankioja sąvadautojai, kurie visada yra pasiruošę paleisti į darbą skustuvas, jei tik kas nors kėsintųsi pakentti jų pelningam bizniui. Kai kurie policijos seržantai nuolat gauna iš nusikaltėlių sindikato tam tikrą mokestį.

Daug blogesnė padėtis yra prieš naująjį ir didžiausią Kievo viešbutį. 16 aukštų, 800 kambarių viešbutis Moskva pastatytas pačiam vidury aikštės, kur susikerta trys keliai, tiesiai prieš upę ir vakarinės pakrantės alėją. Priešais tą viešbutį slėpinėja jaunos mokyklinio amžiaus mergaitės, siūlydamos viską — įskaitant pašas save — už keletą užsienio gamybos nalloninių kojinių, orlono megztinų ar kramtomąją gumą. Draudžiamoji meilė vyksta čia pat aikštėje, šalia viešbučio, tarp krūmokšnių ir medžių. Ar tai reiškia „pažangų“ sovietinio jaunimo auklėjimą?

Kai kurie matytieji dalykai sukėlė man didesnę pasišlykštėjimą negu kankinimai, kalėjimai ar vergo darbas. Sovietų Sąjunga išgyvena tikrą jaunimo nusikaltimų epidemiją, paauglių prostituciją, nusikaltimus ir palaido gyvenimo reiškinius mokyklose ir universitetuose, nes jauni berniukai ir mergaitės instinktyviai jaučia, kad jų gyvenimas yra tuščias, neturi jokio turinio.

Bet „chuliganai“ (jaunieji nusikaltėliai) ir „ugolovniki“ (prisiekę nusikaltėliai) naudojami, palyginti, didele laisve. Net ir suimti ir atiduoti teismui jie paprastai išsisuka su mažomis bausmėmis, su teise apeliuoti, būti amnestuotiems, susilaukti pasigallėjimo ar paleidžiamai pasižadėję pasitaisyti. Jeigu nusiūnčiami ir pataisos darbų stovyklą, tai paskiriami ten ir aukštas vietas, kad galėtų gyventi parazitinių dėlių gyvenimą politinių ir kriminalinių kalinių sąskaiton.

(Bus daugiau)

VITAMININIAI ŠARVAI NUO UODŲ

Dešimt tūkstančių uodų, užpuolusių bejėgi žmogų, per valandą laiko gali iščiulpti visą jo kraują.

Neseniai vokiečių gydytojas Mitilas panaudojo kovai su uodais vitaminą B1 (tiaminas) ir gavo nelauktai gerus rezultatus. Tris dienas iš eilės jis vartojo po 200 mg vitamino B1, o ketvirtą parą uodai jau nuostojo jį puolę. Sumažinus vitamino dozę iki 50 mg, uodai vėl pasidarė agresyviūs.

Mokslininkas nustatė, kad, pakankamai įvedus į organizmą vitamino B1, odos paviršiuje susidaro apsauginė plėvelė. Matyti, ji uždegia uodams priėjimą prie žmogaus kraujo indų.

VORAS - ŽVEJYS

Pietų Amerikoje tarp Britų Gvianos ir Brazilijos, kur plyti neperžengiami atogrąžų miškai, upių pakrantėse gyvena įdomus voras - žvejys. Tai gana didelis, iki 10 cm, ilgomis kojomis nariuotakojis. Prisiliejęs kur nors prie akmens ar medžio liekanų, jis, veriančiai išvilpdamas „pip-pilip“, prišvilvoja nedidelės žuvis, kurias vikriai sugauna ir iščiulpia.

MAGNETOFONAS IR GIRTUOKLIAI
Jokamos (Japonijoje) išblaivinimo įtaigose kovai su girtuokliavimu pritaikyta techninė naujovė — magnetofonas. Išsiblaivę kaltininkai bausmei priverčiami išklausti juostoje įrašytus šūkalojimus ir keiksmus.

— Čilėje įstatymas draudžia dėvėti didesnio kaip 1,75 m skersmens skrybėles, nes dėl jų dažnai įvyksta gatvės avarijos.

— Javos saloje yra „audrų ašigalis“. Jame audros siautėja dažniau kaip 800 kartų per metus. Santa Marijos mieste (Kalifornijoje) audra tepasitaiko kartą per dvejus metus.

DAUGUMA IR MAŽUMA

Tur būt, kiekvienas mūsų, kurie vietoj TV dar vis vartojam radijus, esam nesąjki girdėję pusiau suprastomis kalbomis entuziastiškai skambančias prakalbas apie gamybą, milijonus, tonas, nuosimčius ir t.t.

Man ypač į ausį krito nuosimčiai. Tai, klausyk, šimtas nuosimčių, tai tūkstantis, tai kažkoks astronomiškas skaičius... Tiesiog galva ima sukstis, kai įtari, kad kalbama ne tik apie paprastus vienetus su daugybe nulii, bet kartu ir apie gamybą. (Nesvarbu, apie ko gamybą, svarbu tik, kad tiek daug!).

Daugelį kartų žiauriai apgailestavau, kad negyvenu, sakykim, Ispanijoje arba Rumunijoje. Ten, atrodytų, nuosimčių niekam netrūksta; ten žmonės, jeigu ne tūkstantininkai, tai tikrai bent šimtininkai. Ne tik jų neabejotinai matematiški alčiai ir troškuliai yra patenkinami niekada iki šio nebuvusia kiekybe, bet dar tiek daug jų paslaptinių gėrybių lieka, kad net viešai pasulyje skelbti tenka, vadinasi, beveik ieškoti ieškoti, kam jų trūksta, kam būtų galima, jeigu ne parduoti ar dovanoti, bent pasapasakoti apie tuos palaimintus brūkšnelius su rutuliuokais.

Na, aną dieną susipažinau su žmogumi, kuris kels mėtus gyveno Pietų Afrikoje. Savaimie aiškus, pastebėjus, kad pilna burna auksinių dantų, sukau pokalbį ir nuosimčius.

„Ar žinai“, paklausė pietietis, „kad Europoje metinis įjyd yra 5 proc., daugiausia gal 6 proc., o dažnai ir daug mažiau?“

„Ne“, atsakiau, sukdamas galvą, kas tas įjyd.

„Tai dabar atidžiai klausyk“, tarė. „Europoje, vis tiek kuriame krašte, investavę pinigų turi dvidešimt metų laukti, kol jie grįžta, ar klausai?“

„Klausau“, tariau. „Taip, dvidešimt metų.“

„Pietų Afrikoje metinis įjyd yra 20 procentų“ sudundėjo auksadantis, kumščiu taip paliesdamas kavinės staliuką, kad apvirto puodeliai, pabiro cukrus ir mikliai prisistatė padavėja ir susiraukęs kavinės savininkas. Bet tokia yra kiekybės mokslo galia, kad, vos man myktelėjus: „Mes... tik apie nuosimčius...“, savininkas šiltai pakvietė mus sėstis prie daugiau patikimo, ne tokio menkakojo staliuko ir gerti, kiek tik kavos norim, dykai.

Ėmiau teirautis, kodėl pietietis gyvena čia, kur tas įjyd toks menkas, kad man, europiečiui, gėda ir kalbėti.

„Ar tik nebus kokia politinė priežastis?“ paklausiau.

„Ką čia politinė...“ atsakė. „Aš tik apsi dairyti atvykau. Neužilgo važiuosiu atgal. Manau ūkininkystę užsimti: auginsiu apelsinus. Aišku, aš pats apie jų auginimą daug nenusimanau. Tik kad labai sultingas vaisius. Mmm... sultingas. Ir sausažemys gerai auga... Bet negrai galės ūkyje padirbėti. Žinoma, tie beždžionvaikiai yra baisūs tinginiai, bet žmoniškai susikauptus...“

Šypsodamas spinduliuojančia šypsena, jis paėmė nuo staliuko mano degtukų dėžutę ir, pamažu ją viena ranka sutraiškęs, pridėjo:

„Reikia mokėti už sprando pagriebti...“

„O sukilimo ar nebija?“ paklausiau menku balsu, atsargiai pažvelgęs į galingą kumštį.

„Tai aš to tik ir laukiu“, atsakė. „Gali būti ramus. Kai prasidės šaudymas, aš būsiu ten. Būtinai. Padėt, taip sakant, tuos juodus gyvulus ir jų mėgėjus galutinai su tvarkyti.“

Neklausiau, nei kodėl jis mano, kad iš vis ką nors galutinai tvarkyti reikia, nei

ką pats darytų panašion duobėn kritęs, o skubiai prisiminiau, kad gerti tiek daug kavos yra nesveika širdžiai.

„Labai domina mane tas nepaprastas įjyd“, tariau. „Labai norėčiau daugiau apie jį sužinoti; kodėl jis toks stebuklingai didelis; kokias algas tie, kaip sakai, gyvuliai gauna ir t.t., bet, štai, laikas bėga, kaip pašėlęs...“

Ir tik sveikas gyvas išsigelbėjęs iš pavojingos padėties, tik toli nuo kavinės ir aiškiai karštakraujų pietiečio nuskubėjęs, drisau laisviau atsikvėpti.

Nereikia galvoti, kad esu bails, bet ar esu bails, ar ne, tik ką aš būčiau dars, jeigu toks stipriai mane už sprando? Nė ra durnių, tariau sau, kad dėl nuosimčių mane smaugtų! O gi aiškiai sakė: juodus ir jų mėgėjus. Tai, vadinasi, ir mane; bent 80 proc. visų mano pažįstamų muzikantų yra tamsiaodžiai!

Kartą pastogėje kažko beiškodamas už tikau dvistygi smuiką ir du smičius. Ėmiau žiemos pavakariais tai vienu, tai kitu smičium zulinči. Žmona nė žodelio nesakė, tik retkarčiais galvą pakratydavo, bet pavasarejant, kai visos mados keičiasi, griebliau si muzikuoti energingiau, nei, ar nugirdau vieną gražią dieną kaimynę kažkam besakojančią:

„Nežmoniška ta jų katė, žinote... Tikriausiai svetimtautišku maistu peni... Gaila, kad niekuo nekaltas padaras taip kankintis turi...“

Aiškintis, kad čia aš, kad čia ne katės, o smuiko rauda, nemėginau vardan taikos. Ir tos pat taikos (kai ji šimtais nuosimčių gyvuoja!) vardan palaidojęs dvistygi pastogės kampo tamsioje, ėmiau lankyti sunkiai tam reikaliui iš žmonos iškovotais va karais džiazio klubus. Ten, savaime aišku, ir su tamsiais muzikantais susipažinau, ir labai greitai išaiškėjo, kad smuikus vartoja tik čigonai ir panašūs įtartinai tipai ir kad muzika reiškia bongo-būgnus, dvigubus basus, prancūziškus ragus, saksofonus, vibroharpas ir rečiau pianinus. Ne nuostabu tad, kad kaimynė apsiriko.

Ilgai apie Pietų Afrikoj verdančią košę galvojęs, užkalbinau pianistą Rikį. Kaip jam atrodo, ar pietuose gyvenantieji šviesiaodžiai nepamatsės nuo kasdieninės saulės? Ar žiaurėje duonos beišskantieji tam sieji nepašviesės?

„Sakyk, žmogau“, tariau, „ar tiki į geresnį rytojų? Ar tiki, kad prašvis linksma diena, kai niekam neberūpės, kas kokios spalvos; kai nebebus rasinio išnaudojimo (niekam nebematuojant lūpų storumo, nei kaip toli į priekį išsikišusi nosis), tik žmogiškasis? Ar tiki, kaip visi geravaliai, kad užeis diena, kai žmonės, jau neatsižvelgdami, ar gudurūs, ar kvaili, vieni kitus išnaudo tik civilizuotai ir lygiai?“

Juodas, kaip vidurnaktis, Rikis. Tik akių baltymai pageltę; tik dantys balti, balti; tik liežuvis, lyg saulė būtų laižęs, šviesiai rausvai švyturiuoja... Nieko neatsakė, tik nusijuokė, ir pirštai jo klavišais: klim-klom... klim-klom...

Gal nesuprato, apie ką kalbu, mat, ne inteligentas, o paprastas muzikantas. Bet ne visi tamsiaodžiai yra muzikantai. Kobna, pavyzdžiui, iš Ganos, yra studentas.

„Kaip tau atrodo“, paklausiau, „rausvų, gelsvų, rudų ir juodų ateitis?“

„Apie rausvus nežinau“, atsakė, „bet baltųjų vėlnių dienos yra suskačiuotos“.

Gal ir tiesa. Studijuoja ekonomiką — gal ir žino. Tik niekaip nesuprantu, ką jis manė, kai atsisveikindamas pridėjo: „Pats žinai, kad gėris, arba — dauguma, visuomet nugalėjo ir nugalės blogi, arba — mažuma“.

A. N. Džepetris

MAISTO SIUNTINIAI

40 sv.

KVJETINIŲ MILTŲ £8. 4.2

CUKRAUS £9.18.4

RYŽIŲ £9.18.4

20 svarų įvairių rūšių grikių ir daug kitokių

maisto siuntinių ir Lietuvą pasiunčia

TAZAB& Co.Lt d.

22, ROLAND GARDENS, LONDON, S.W.7

Tel. FRI 3175

Europos lietuvių kronika

NOTTINGHAMAS

JONINIŲ VAKARAS

Nottinghamo kolonija, būdama viena didžiausių Anglijoje, jaučia moralinę pareigą prisidėti prie lietuvių kultūrinio gyvenimo pajavirimo. Todėl birželio 27 d. ruošia tradicinį Joninių vakarą. Šis vakaras yra grynai socialinio pobūdžio: pasilinksminėti ir prisiminti tautos papročius. Visi kviečiami dalyvauti, ypač Jonai.

Vakaras įvyks Ukrainiečių Socialinio klubo patalpose (30 Bentinck Rd.).

Šokių pradžia 6 val. vakaro, pabaiga — 11.30 val.

Gros Manchesterio lietuvių šokių kapa.

Įėjimas — 3 šilingai.

Nott. Jaunimo Komitetas

MANCHESTERIS

VAIKŲ DARZELIS

Pranešama tėvams, kurie turi priešmokyklinio amžiaus vaikų, kad Lietuvių Klubas patalpose pradeda darbą vaikų darželis. Jis dirbs sekmadieniais nuo 3 val.

Darželiui vadovauti sutiko E. Jokūbaitis.

Klubo Valdyba

KLUBO PUSMETINIS SUSIRINKIMAS

Manchesterio Lietuvių Klubas liepos 5 d., sekmadienį, šaukia savo narių pusmetinį susirinkimą.

Visi nariai kviečiami dalyvauti.

Klubo Valdyba

SKAUTŲ-CIŲ METINĖS MANCHESTERY

Birželio 27 d., punktučiai 6 val. p.p., Manchesterio Liet. Soc. Klubas patalpose (121 Middleton Rd., Crumpsall - Manchester 8) įvyks skautų-cijų

žvilgsnį ir Maironio Draugininkė.

Programoje: iškilminga sueiga, lauželis, bendras pasilinksminimas — šokiai ir loterija.

Visus Anglijoje gyvenančius skautus-es. jaunimą, mieląją visuomenę ir rėmėjus kviečiame kuo gausiau dalyvauti mūsų metinėse.

Klubas pasiekiamas autobusais nr. nr. 62 ir 75 Half Way House kryptim.

Vyr. Sk. S. L. Snelytė

Žvilgsnį D-vės Draugininkė

S. V. V. S. A. Jakimavičius

Maironio D-vės Draugininkas

NORTHAMPTONAS

BIRŽELIO ISVEŽIMŲ MINĖJIMAS

DBLS Northamptono Skyriaus Valdyba birželio 21 d. Aiškių klube, Kingsthorpe Rd., rengia birželio tragedijos minėjimą.

Programoje: 12.15 val. šv. Mišias laikys kun. klebonas Dr. S. Matulis R. kat. katedroje, Kingsthorpe Rd.

Tuoju po pamaldų ten pat Klube oficialioji dalis: paskaita, kalbos, eilėraščiai, lietuviškų liaudies dainų koncertas, išpildys Paruliai iš Londono smuiku ir akordionu. Galės atvykusieji ir ką nors laimėti, nes bus loterija.

Maloniai prašome dalyvauti minėjime visus iš toli ir arti.

Skyriaus Valdyba

PAREMKITE IR PRADŽIUGINKITE SAVO GIMINES LIETUVOJE!

Išnaudokit progą pasiųsdami mūsų specialiai paruoštus

VASARINIUS SIUNTINIUS.

Šie siuntiniai yra sudaryti pasiremiant mūsų ilgamečiu patyrimu, ir juose yra tai, kas dabar Lietuvoje labiausiai reikalinga.

SIUNTINYS VA-1 — £29.0.0

Vilnonė angliška kostiuminė medžiaga 3 1/2 jardo, kostiumui pamušalas geriausios rūšies 2 1/2 jardo, vilnonė vasariniam arba rudeniniam paltui angliška medžiaga, 3 jardai geriausios rūšies pamušalo, nailoninė suknelė medžiaga 4 jardai, vyriški nailoniniai baltiniai, puošniai šilkinei sukneli 4 jardai, nailoninės moteriškos kojines 2 poros, nailoninės kojines vyriškos 2 poros, šilkinės skarelės 2 ir vienas kaklaraistis.

Išskaičius muitą ir visas persiuntimo išlaidas, š.s siuntinys kainuoja tik £29.0.0.

SIUNTINYS VA-2 — £10.0.0

4 svarai (visa galva) olandiško sūrio, 3 svarai grynų taukų, 6 svarai geriausių kvietinių miltų, 1/2 sv. kakavos, 1/2 sv. arbatos, 1 sv. maišytų saldinių, 2 sv. ryžių, 2 oz. pipirų, 2 oz. lauro lapų, 2 svarai cukraus, su muitu ir visomis kitomis išlaidomis tik £10.0.0.

V-3 — £16.15.0

Trys atkarpos trims kostiumams vilnonės angliškos medžiagos įvairių spalvų — su muitu ir persiuntimo išlaidomis tik už £16.15.0.

Dėl informacijų, pavyzdžių, kainoraščių ir įvairių patarimų prašome rašyti:

BALTIC STORES LTD.

(Z. JURAS)

421, HACKNEY RD., LONDON, E.2. ENGLAND

Tel. SHO 8734

Seniausia lietuviška bendrovė Anglijoje, veikianti nuo 1938 metų. Duodame geriausias išsimokėjimo sąlygas ir atsakome už kiekvieno siuntinio pristatymą.

SKYRIAI: 121 Middleton Rd., Manchester, 8.
7042 So. Talman Ave., Chicago Ill., 60629, tel. 436-0494, USA.
124 Park St. Sudbury, Ontario, Canada.
61N Windermere Ave., Port Arthur, Ont.

NAUJAS BUDAS SIUNTINIAMS LIETUVON

Pranešame, kad jau nuo dabar maisto ir daug kitų prekių siuntinius galima pasiųsti be maito specialiai tam reikalui skirtų sandėlių, esančių Rigoje, Odesoje ir Maskvoje. Taip pat Jūsų nuosavų prekių siuntiniai pasiunčiami be tarpininkų ypač prieinamom sąlygom. Nuosavų prekių siuntinius ar užsakymus siųsti šiuo adresu:

M. BELINA

BRITISH & FOREIGN EXP. CO. LTD.
19-20, OLD BAILEY, LONDON, E.C.4.

P.S. Susirašinėjimai vedami bet kuria kalba.

SKAUTISKUOJU KELIU

Gegužės 30 d. į gražiai suorganizuotą anglų skautų stovyklą Derby Drumbeque-Hill per br. sk. B. Zinkų buvo pakviesti ir mūsų skautai-ės.

Prieš įėjimą į lietuvių skautų palapinių rajoną virš gražiai pastatytų vartų plevė-savo Britų ir Lietuvos vėliavos. Prie vartų stovėjo lietuvių skautukų garbės sargyba. Vyresniųjų skautų skoningai sutvarkyta parodėlė atkreipė ypatingą lankytojų dėmesį. Domėtasi puošniais Lietuvos pašto ženklais ir jų gausumu. Vėliau lietuvių skautų kampa, sk. B. Zinkaus lydimas, su įžymia savo palyda apėmė darbiečių partijos parlamento narys G. Brown, tos dienos stovyklos garbės svečias. G. Brown, nuoširdžiai išklause vadovų aiškinimus, gerai nuteikė mūsų skautelius. Atsiveikinant su garbingu svečiu, buvo įteiktas lietuviškas albumas „Lithuania“ per vieną mūsų mažą skaučiukę, kuriai patučiavimu jis išreiškė savo padėką.

Apie 4 val. p.p., kaip buvo numatyta, prasidėjo meninė dalis — mūsų tautiniai šokiai. Ores buvo gražūs. Aplink aikštelę, per šimtus stebėtojų galvų, vos buvo matyti nottinghamiečių skaučių tautinių rūbų plazdesį, tik galingai girdėjosi brolio Rimo tampomas akordionas, „Kepurnės“, „Žiogelio“ ir „Kalvelio“ melodijos. Po Nottinghamo skaučių sėkmės ir daug plonimų joms, su pakilusia nuotaika Manchesterio tautinių šokių grupė pašoko „Kubilą“ ir „Šustą“.

Gerali išsiekvojė ir su žvėrišku apetitu grįžom prie palapinių, kur mūsų visų jau laukė gausiai valgių ir karšta arbata apkrautas stalas.

Kiekviename veide galėjai išskaityti gailėsčio išraišką, kada saulutė, artėdama prie horizonto, ragino ruoštis į namučius. Dar būreliais lietuvių diskutavo, kaip išvengti tarpusavio trynimosi, kad plačiau ir tvirtiau klestėtų mūsų tremtinių lietuvių veikla. Tik tokiais tyrais, nekaltais pasirodymais galima svetimiems įrodyti mūsų tvirtą reikimąsi dėl savo krašto. Garbė jums, skautiškasis jaunime, ir nepalaužiamos valios vadovams! Iki sekančio pasirodymo birželio 27 d. Manchesteri. SimKa.

STOKE-ON-TRENT

DEŠIMTMEČIO MINĖJIMAS

Šiais metais birželio mėn. sukanka dešimt metų, kai įsikūrė DBLS skyrius.

Ta proga birželio mėn. 20 d., 6 val. vak., Sneyd Arms Hotel patalpose Tunstalyje ruošiamame kukliu šios sukakties minėjimą.

Visus geros valios kaimynus prašome atsilankyti — pasveikinti ir pasišokti.

Skyriaus Valdyba

CORBY

PAMALDOS

Lietuviškos pamaldos Corbyje bus birželio 28 d., 12 val., šv. Patriko bažnyčioje.

VOKIETIJA

MIRĖ ENDRIKIS CERKUS

Birželio 1 d. Hamburg-Barmbeck ligoninė, sulaukęs 72 metus, amžinu miegu užmigo mūsų ilgametis apylinkės pirminkas Endrikis Cerkus.

E. Cerkus yra gimęs 1892 m. vasario 13 d. Akmeniškė, Šilutės apskr. Buvo kūrėjas savanoris, visą nepriklausomybės laikotarpį tarnavęs pasienio policijoj. Bolševikams užėmus Lietuvą, pabėgo į Vakarų ir gyveno tremtinių stovyklose. Mirus jo žmonai Humberge, o sūnui Martynui išemigravus į Ameriką, jo sveikata kaskart silpnėjo. Gyvendamas iš socialinės paramos, senėsi neparodyti savo nepriteklų. Nors ir silpnos sveikatos, susirado naktinio sargo tarnybą. Kai jau nebegalėjo tų pareigų eiti, pradėjo ieškoti pensijos. Nors ir labai nenoroms, dėl to priėmė vokiečių pilietybę.

Prieš metus E. Cerkus apsigyveno senelių prieglaudoj „Martha Stift“, Rehlaestaedt. Bet ir čia gyvendamas neapleido lietuviškų reikalų, važinėdavo pas plačiai išsisklaidžiusius lietuvių Humberge ir rinkdavo nario mokesčius.

Palaidotas birželio 8 d. Hamburg-Olsdorf kapuose. Tebūna lengva jam svetimajame žemėje!

Velionis paliko dvi dukras Anglijoje ir sūnų Martyną Amerikoje.

Stoke-on-Trent vaikų eglutės dalyviai

10 M. SUKAKTIS

DBLS STOKE-ON-TRENT SKYRIUS

Stoke yra maždaug į pietus nuo Manchesterio, į vakarus nuo Derby ir į šiaurę nuo Wolverhamptono. Tai penkių miestų pusratis: Stoke, Hanley, Burslem, Tunstall, Longport. Žinoma, tų miestų tarpe dar yra kaimų (miestelių). Apylinkė labai tirštai apgyventa, ir tarp miestelių nėra kojos neįkšti.

Šioje apylinkėje kasama anglis ir iš molio žiedžiami indai. Čia veikia apie 16 kasyklų ir apie 20 molio dirbinių fabriku. Kadangi Stoke yra pramonės ir industrijos punktas, tai darbo netrūksta ir atlyginimai užtenkami. Žmonės pragyvena ir žengia į patogesnę gyvenimą. Daugumas turi nuosavus namus, skalbimo mašinas, šaldytuvus ir automobilius.

1949-1954 metais čia pradėjo burtis ir organizuoti lietuviai. Iš pradžių vis steigėsi skyriai ir vėl iro dėl hostelinės nepastovios sistemos.

1954 m. birželio mėn., kada Stoke įsikūrė pastovesnis žmonių skaičius, buvo įsteigta dabartinis DBLS skyrius. Kūmai to naujo sąjungos skyriaus buvo anuometinis

S. Čekanauskas, A. Repšys. Dabar valdybą sudaro: V. Andruskevičius, P. Dudėnas ir K. Kamarauskas.

Skyrių sudaro apie 20 narių. Keletas apylinkėje gyvenančių lietuvių nieko bendra nenori turėti su kitais. Manau, tokių yra kiekvienoje kolonijoje.

Per dešimtmetį skyriaus išdas turėjo pajamų £506.19.4, išlaidų £466.12.9. Tarp kita ko, iš tų sumų C.V.-bai įmokėta £60.5.6, skautų Rajonui paaukota £49.0.0, vainikams mirusiems pagerbti £11.0.0 ir pašaloms £8.0.0. Be to, atskirai kasmet daroma rinkliava skautų vasaros stovyklai paremti.

Beigiant šio jauno skyriaus trumpą aprašymą, tenka išskirti ir neigiamas puses. Iki šių metų Stoke lietuviai buvo labai vieningi, susiklausę ir sutartiniai. Deja, tas gražus brožas pradeda pamažu išnykti. Savaiame peršasi išvada: vienybė, susiklausymas ir tarpusavio meilė geriausiai pasireiškia, kai žmonės atsiduria varge, būna prispauti ir skriaudžiami. Kai tik atsi- gauna, paragauja geresnio gyvenimo, ma-

Gausiausia šeima — Andruskevičiai ai savo dukters vestuvių proga

Wolverhamptono skyriaus pirmininkas Kl. Žukauskas su poniu. Aišku, M. Bajorinas ir kun. A. Kazlauskas buvo krikšto apeigų aktorai.

Įsisteigęs skyrius tuojau pasiėmė įgyvendinti kai kuriuos papročius, kad stiprėtų išeivijos vieningumas.

Taigi nuo įsikūrimo dienos skyrius ruošia vasario 16 dienos arba lapkričio 23 d. minėjimus. Rengia kasmet gausią vaikų eglutę ir atžymi motinos dieną.

Šalia vietinės veiklos, rengia ir rengia iškylas į kitas parapijas ir į savo subuvinčius kviečia kaimynus. Per dešimtį metų skyrių aplankė su paskaitomis, pranešimais, koncertais ir šiaip kultūriniais pasirodymais šie asmenys ir vienetai: kun. A. Kazlauskas ir M. Bajorinas po kelis kartus, kun. P. Daukšys, T. Vidugiris, B. Valterienė, S. Nenortas, V. Dargis, J. Alkis, J. Dimša, a.a. K. Vaitkevičius, B. Zinkus, K. Žukauskas, D. Narbutas, Bradfordo „Atžalynas“, Wolverhamptono sporto „Viltis“ klubo stalo teniso sekcija. Be to, skautams 1963 m. vasario 16 d. buvo suruoštas vakaras, atžymint jų jubiliejinių metų saskrydį. Skyrius dalyvavo Nottinghamo saskrydyje 1963 m. Stoke lietuviškas ten laimėjo I ir II vietas gražuolių konkurse. Tas mūsų pasididžiavimas yra Birutė Vencaitytė ir Irena Kamarauskaitė.

Skyriaus pirmininku beveik be pertraukos buvo ir yra V. Andruskevičius. Valdyboje ir revizijos komisijoje buvo šie asmenys: P. Dudėnas, B. Puodžiūnas, P. Gruodis, P. Rentelienė, E. Grolis, V. Karobas, J. Rentelis, P. Vencaitis, K. Kamarauskas,

terialiai sustiprėja, tuojau pradeda kitur ieškoti smegenų.

Norėčiau, kaip vietinis ir visą laiką sekęs šio skyriaus gyvenimą, nuoširdžiai palinkėti grįžti į tuos laikus, kada skyriaus saujelė lietuvių ėjo vienas už visus, o visi už vieną.

V. A.

PAIESKOJIMAI

URBONAS Leonardas iš Kauno, A. Panemunės, apie 38-39 m. amžiaus, pats ar žinantieji apie jį prašom rašyti „Europos Lietuvio“ Administracijai.

JEI REIKIA PASIŪSTI SIUNTINĮ — KREIPKIS Į

LIETUVIŲ NAMŲ BENDROVĖ,
2, LADBROKE GARDENS,
LONDON, W.11.

EUROPOS LIETUVIS —
LITHUANIAN WEEKLY.

Printed and Published in Great Britain by the Lithuanian House Ltd., 1, Ladbroke Gardens, London, W.11. Tel. PARK 2470.

Už laikraštį kieno nors spausdinamųjų skelbimų turinį nei leidėjai, nei redakcija nesiima atsakomybės.